

INVENTOINTIRAPORTTI

Muonio

**Toras-Siepin leirintäalue. Kivikautisen asuinpaikan tarkkuusinventointi
10.–12.6.2025**

Museovirasto

Arkeologiset kenttäpalvelut

Vesa Laulumaa

Tiivistelmä

Museoviraston Arkeologisten kenttäpalvelut toteutti Toras-Siepin leirintäalueen kivikautisen asuinpaikan tarkkuusinventoinnin Muoniossa 10.–12.6.2025. Inventointia johti tutkija FM Vesa Laulumaa. Inventointi perustui Tornionlaakson museon edellytykseen täydentää aiempaa, riittämättömäksi todettua arkeologista tutkimusta kaavoitushankkeen alueella.

Kohde sijaitsee Toras-Sieppi-järven itärannalla ja alueella on aiemmissa tutkimuksissa (1989, 1995, 2004, 2024) havaittu merkkejä esihistoriallisesta asutuksesta, erityisesti kvartsiesineitä ja -iskoksia sekä mahdollisia asumus- ja pyyntikuoppia. Tarkkuusinventoinnissa tehtiin 67 koekuoppaa ja kaksi koejakaivausta painanteisiin, ja löydöt dokumentoitiin tarkasti. Mökkikylän alueella suurin osa maaperästä oli häiriintynyttä, eikä selkeitä merkkejä esihistoriallisesta asutuksesta löytynyt, mutta törmän päältä hieman etäämpänä rannasta löydettiin kvartsiesineitä. Leirintäalueen puolella havaittiin kolme aluetta, joissa säilynyt asuinpaikkakerros ja löydöt (kvartsi- ja kvartsiitti-iskoksia, palanutta luuta) osoittavat kivikautista asutusta. Lisäksi tunnistettiin tervanpolttoon ja historialliseen aikaan liittyviä rakenteita sekä modernin käytön aiheuttamia häiriöitä. Tutkimus tarkensi muinaisjäännösalueiden rajauksia ja antaa perustan kaavoituksen ja jatkotutkimusten suunnittelulle sekä mahdollisen muinaismuistolain mukaisen kajoamisluvan arvioinnille.

Sisällys

Tiivistelmä

Arkistotiedot

Sijaintikartta

1. Johdanto	1
2. Tutkimuskohde	2
3. Inventoinnin valmistelu	3
4. Inventoinnin maastotyöt, menetelmät ja tulokset	6
4.1. Tarkkuusinventointi mökkikylän kohdalla	7
4.2. Tarkkuusinventointi leirintäalueen kohdalla	11
5. Yhteenveto	19
Kuvaluettelo	20
Lähteet.....	23
Luettelo inventoinnissa käytetyistä historiallisista kartoista	24

LIITTEET

Liite 1. Löytöluettelo

Liite 2. Luettelo koekuopista

KARTTALIITTEET

Kartta 1. Yleiskartta

Kartta 2. Alueen eteläosa

Kartta 3. Alueen pohjoisosa

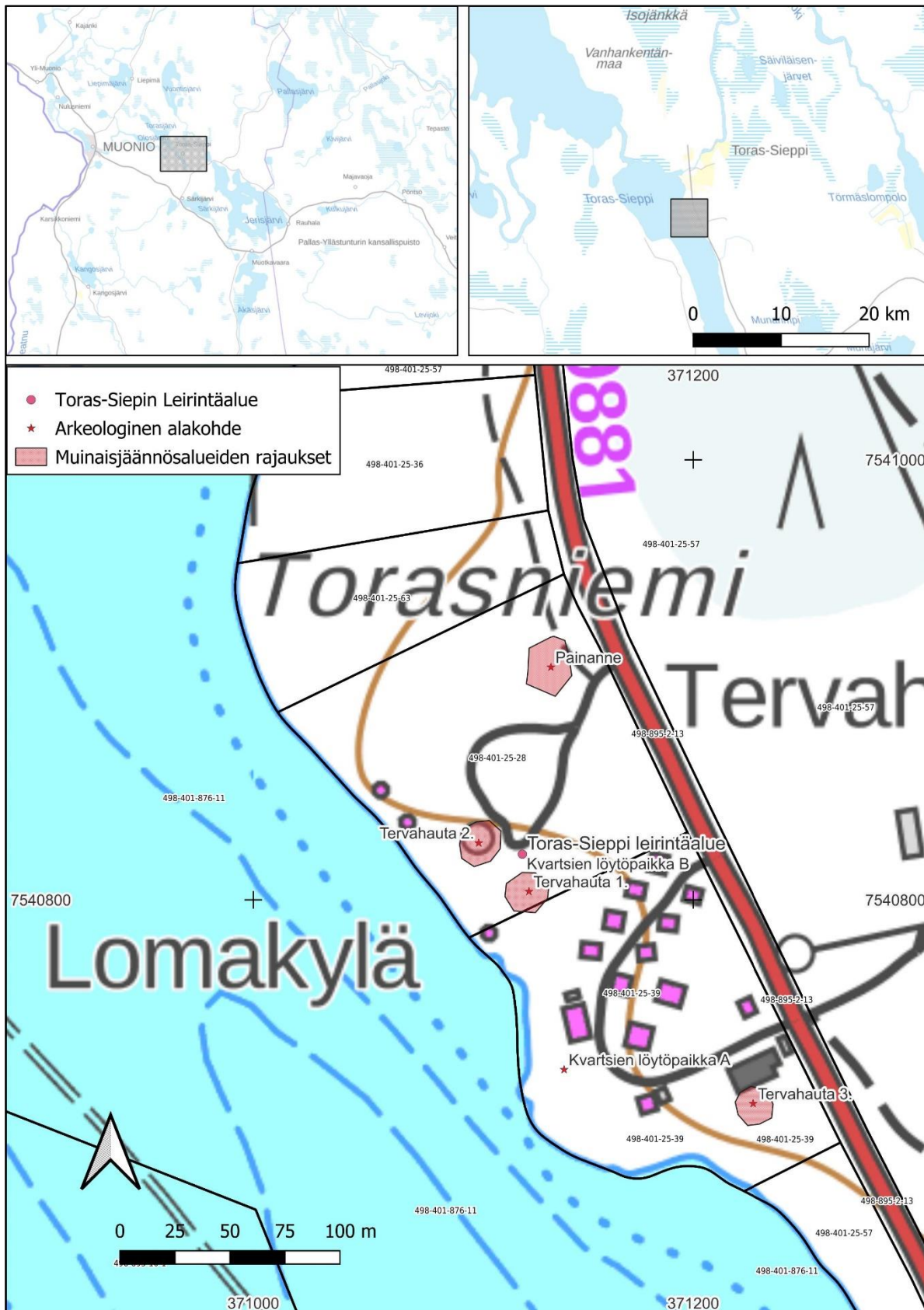
Kannen kuva: AKDG7584:85. Tarkkuusinventointialue sijaitsee Toras-Siepin mökkikylän alueella ja tuntumassa. Kuvauskohterin kuva on vuodelta 2024, jolloin vanhat valkoiset iglut olivat vielä pystyssä, sittemmin ne on purettu. Kuvauskohterin kuva etelästä.

Arkistotiedot

Tutkimus:	Muonio. Toras-Sieppi, ranta-asemakaava-alueen arkeologinen inventointi
Tutkimuksen johtaja:	Tutkija FM Vesa Laulumaa
Apulaistutkija	HuK Aleksi Stenberg
Tutkimuslaitos:	Museovirasto, Arkeologiset kenttäpalvelut. PL 913, 00101 Helsinki
Tutkimuksen tilaaja:	Harriniva Oy, Harrinivantie 35, 99300 Muonio
Tutkimuslupa:	Museovirasto, tutkimuslupapäätös 20.5.2025, MV/01031/2025
Inventointialueen laajuus:	Noin 2 hehtaaria
Koordinaatit	Kohteen koordinaatit muinaisjäännösrekisterissä P: 7540821, I: 371122 (ETRS89-TM35FIN)
Kenttätöaika:	10.–12.6.2025
Löydöt:	KM49588:1–17 (kvartsi- ja kvartsiitti-iskoksia, palanutta luuta)
Valokuvat:	AKDG7584:1–87
Aiemmat löydöt:	KM25471:1–2 (Kvartsikaavin, kvartsi-iskoksia); KM29489:1–5 (liuske-esineen katkelma, kvartsikaapimia ja -iskoksia)
Aiemmat tutkimukset:	Aki Arponen 1989, tarkastus; Hilkkä Oksala 1995, inventointi; Antti Krapu 2004, inventointi

Sijaintikartta

(muinaisjäännöskohteet ja niiden aluerajaukset ennen tarkkuusinventointia)

1. Johdanto

Muoniossa on käynnissä Toras-Siepin ranta-asemakaavahanke. Hanketta toteuttaa Harriniva Oy. Kaava-alue on kooltaan noin 170 ha ja sijaitsee Toras-Siepin kylässä noin 10 kilometriä Muonion keskustasta itään (kuva 1). Suunnittelualueella tehtiin arkeologinen inventointi kesäkuussa 2024. Toras-Siepin ranta-asemakaavaa koskevassa lausunnossa 5.2.2025 (4430/12.03.03.01/2024) Tornionlaakson museo totesi, että inventointi ei ole kaava-alueella sijaitsevan muinaisjäännöksen (Toras-Siepin Leirintäalue, muinaisjäännöstunnus 1000006455) osalta riittävä. Lausunnossa museo *”edellyttää alueella toteutettavaksi tutkimusluvallista tarkkuusinventointia, johon liittyy kajoamisluvan varaista tutkimista ja jonka tulosten pohjalta voidaan ohjata kaavan suunnittelua ja rakentamista sekä erityisesti määritellä selkeästi rakentamislupaan liittyvään muinaismuistolain 11 § mukaiseen kajoamislupamenettelyn tarve.”*

Lausunnon jälkeen järjestettiin 21.3.2025 kokous, jossa käsiteltiin arkeologisen tarkkuusinventoinnin ja rakennetun ympäristön täydennysinventoinnin toteuttamista. Kokoukseen osallistuivat Tornionlaakson museo, Harriniva Oy, Arkkitehtitoimisto Jarmo Lokio Oy, Museoviraston Arkeologiset kenttäpalvelut ja ARCO-Company Oy. Kokouksessa määritettiin inventointien tavoitteet ja sovittiin tutkimusten toteuttamistavasta ja menetelmistä. Tämän jälkeen Arkeologiset kenttäpalvelut esitti tarjouksen tarkkuusinventoinnista, jonka Harriniva Oy hyväksyi. Tutkimuslupa haettiin Museoviraston Kulttuuriympäristöpalvelut-osastolta, tutkimuslupahakemukseen liitteenä oli tutkimussuunnitelma, jonka luvan myöntäjä hyväksyi ja lupa tutkimuksiin myönnettiin 20.5.2025. Tarkkuusinventoinnin maastotyöt tehtiin 10.–12.6.2025. Tutkimusta johti tutkija FM Vesa Laulumaa ja apulaistutkijana toimi HuK Aleksi Stenberg. Tutkimuksiin osallistui myös harjoittelija FM Liisa Nokso-Koivisto.

Helsingissä 31.7.2025

Vesa Laulumaa

Kuva 1. AKDG7584:1. Toras-Siepin ranta-asemakaava-alue alkaa Sieppijärven rannasta. Kuvauskohterin kuva lännestä. Kuva vuoden 2024 inventoinnista.

2. Tutkimuskohde

Toras-Siepin leirintäalueen muinaisjäännöskohde sijaitsee Toras-Sieppi-järven itärannalla, noin 10 km Muonion keskustasta itään (ks. sijaintikartta raportin alussa). Maaperä alueella on hiekkamoreenia, jonka kivisyys vaihtelee. Maasto nousee loivasti järveltä kohti itää ja kasvaa mäntymetsää. Alueella toimii Torassieppi Reindeer Resort, jonka mökit sijaitsevat järven rannalla. Alueella on jo 1900-luvulla ollut mökkejä ja leirintäalue.

Toras-Siepin leirintäalueelta on inventoinneissa 1989, 1995 ja 2024 löytynyt muutamia kvartsiesineitä ja -iskoksia viitteinä esihistoriallisesta asuinpaikasta. Lisäksi alueella on kuoppia ja painanteita, joiden todellinen luonne on selvittämättä. Alueella sijaitsee myös kolme tervahautaa (kuva 2).

Kuva 2. AKDG7584:87. Yksi alueen tervahautoista (alakohde tervahauta 2). Kuva lännestä.

3. Inventoinnin valmistelu

Alueen historia oli selvitetty jo vuoden 2024 inventoinnissa, joten sen osalta viitataan vuoden 2024 raporttiin. Nyt tehdyssä valmistelussa yritettiin selvittää tarkemmin Toras-Siepin leirintäalueen muinaisjäännöskohteen tutkimushistoriaa ja alueen maankäyttöä.

Maankäytön selvittäminen osoittautui valmisteluvaiheessa hankalaksi, siihen liittyviä tietoja saatiin lähinnä aiemmista tutkimusraporteista. Kartta- tai ilmakuva-aineiston kautta asiaa oli hankala selvittää. Vuoden 1970 peruskartan mukaan alueella ei ollut vielä mökkejä, leirintäaluetakaan karttaan ei ole merkitty, mutta vuoden 1984 alueella oli mökkien lisäksi kaksi isompaa rakennusta. Parhaiten maankäytöstä saatiin todisteita maastossa, jossa hahmottui, että mökkikylän alue on voimakkaasti muokattu. Mökkien rakentamisen lisäksi alueelle on asennettu viemäri- ja vesiputkia sekä kaivettu kaapeleita ja kaivoja. Maaperän sekoittuneisuus todettiin myös mökkien keskelle, maaperältään ehjältä näyttävälle alueelle, tehdyssä koekuopassa. Ranta on kuitenkin osin säilynyt melko ehjänä, varsinkin mökkien kohdalla olevan pienen niemekkeen kohdalla. Rannan tuntumaan on tosin tehty penger rakennuksia varten, jotka ovat lähempänä pohjoispuolella olevaa uomaa (kuva 3). Maaperä muuttuu kosteammaksi rannassa uoman läheisyydessä.

Kuva 3. AKDG7584:86. Rantaa mökkikylän kohdalla ennen pohjoispuolella olevaa uomaa. Rakennusten kohtaa on pengerretty ja kuvan ulkopuolella vasemmalla on kaivoja. Kuva pohjoisesta.

Mökkikylän pohjoispuolella sijaitsevan leirintäalueen osalta voi todeta, että alue on maapohjaltaan hyvin kunnut ja alueella on tiestöä ja maaleikkauksia sekä pengerryksiä (kuva 4). Tiepohjista osa on varmaan alun perin syntynyt ajourina kankaalle ja niitä on sen jälkeen sorastettu ja rantaan johtavia ainakin hieman pengerretty. Alueella ei ole rakennuksia, joten putkia ja kaivoja sinne ei ole asennettu, mutta lämmitystolppiin ja AuroraHut:teihin sekä niitä edeltäneisiin iglumaisiin majoihin on vedetty sähkökaapeleita.

Kuva 4.AKDG7584:82. Entisen leirintäalueen maaperä on hyvin kulunut ja siellä on useita tieuria. Kuva pohjoisesta.

Toras-Siepin leirintäalueella on tehty aiemmin kolme raportoitua arkeologista inventointia tai tarkastusta. Aki Arponen Museovirastosta teki ensimmäisen arkeologisen tarkastuksen vuonna 1989. Tarkastus kohdistui mökkikylän luoteispuolella olevalle alueelle, jota käytettiin telttailuun ja asuntovaunualueena. Arponen mainitsee, että alue on pahoin turmeltunut maansiirtotöissä. Tällöin alueella oli vielä huoltorakennus, joka sijaitsi kahden rannan läheisyydessä olevan tervahaudan välissä (muinaisjäännösrekisterin alakohteet tervahauta 1 ja 2). Arponen löysi huoltorakennuksen lounaispäässä olevalta terassilta kvartsikaapimen ja -iskoksia. Muuta asuinpaikkaan viittaavaa hän ei havainnut, mutta huoltorakennuksesta 35 metriä pohjoiseen oli maatunut kuoppa, jonka hän tulkitsee pyyntikuopaksi (painanne 2 vuoden 2025 inventoinnissa). Hän havaitsi myös toisen painanteen noin 50 metriä edellisestä pohjoiseen (painanne 1 v. 2025), jota myös piti maatuneena pyyntikuoppa.

Vuonna 1996 Hilka Oksala (Oulun yliopisto) teki Muonion arkeologista inventointia ja tarkasti sen yhteydessä leirintäalueen, raportin mukaan hän kävi siellä useampia kertoja. Oksala teki alueelta useita havaintoja, jotka on listattu alla.

a) Kivikaudentyypiset asuinpaikkalöydöt, ts. 2 kvartsikaavinta ja -terä, liusketerän katkelma ja palaneet kivet havaittiin n. 10 m halkaisijaltaan olevalla, tasaiseksi kuluneella alueella järven rannassa. N. 50 m täältä SE on b) tervahauta, jonka ränniaukolla (kohti SW) oli säilynyt puurakenteita.

Kohteesta a) 50–100 m N oli toinen c) tervahauta, joka on edellistä huomattavasti maatuneempi.

Tästä edelleen n. 30 m NNW oli kolmas d) tervahauta, joka oli edellistä syvempi ja siksi selvästi nuorempikin.

Täältä 50–100 m kohti E oli mahdollinen

e) asuinpainanne, muodoltaan pyöreähkö, loivan vallin ympäröimä, halkaisijaltaan 4–5 m ja syvyydeltään n. 0.3 m. Välittömästi painanteen NE-puolella olevasta juurakosta löytyi kolme kvartsia: ydin, mahdollinen kaavin sekä iskos.

Välittömästi e) :n NW-puolella on kylmämuurattu kiviliesi, 1x0.5x0.3 m (ENE-WSW), jonka läpäisee n. 15 cm halkaisijaltaan oleva mänty. Harmaajäkäläisten kivien koot ovat 12–35 cm, näkyvissä niitä on 15 kpl.

Täältä edelleen n. 50 m kohti S oli toinen matalahko f) painanne, suorakaiteen muotoinen ja myös loivan vallin ympäröimä, mitoiltaan n. 2 x 1.5 x 0.4 m. A. Arponen on v. 1989 tulkinut nämä kaksi painannetta erittäin maatuneiksi pyyntikuopiksi, mutta itse arvelisin niiden liittyneen lähinnä paikan asumistoimintaan sekä muun löydösten että niiden morfologisten piirteiden perusteella.

N. 30 m kuopanteesta e) etelään on vielä g) kivikehä, laajuudeltaan n. 2 x 1.5 m (W-E). Sen itäpäässä oli n. yhden metrin levyinen maakivi, jonka W-puolelle oli aseteltu 10–20 cm:n kokoisia, harmaajäkälän peittämiä kiviä kehän muotoon. Kivien lomassa kasvoi pari suurta mäntyä, joiden runkojen halkaisijat olivat n. 20 cm. Alueen nykyisen isännän mukaan kehä liittyy paikalla oleviin muihin reunakiveyksiin, joita edesmennyt vanha emäntä rakenteli tieurien reunojen somisteeksi.

Tervahaudan b) NW- ja N-puolelta löytyi vielä h) kvartsikaavin sekä kvartsiittidyn, joista jälkimmäinen sekoittuneelta ylätasanteelta pää- ja vastaanottorakennuksen väliseltä hiekkatantereelta. Löytöjen keskinäinen etäisyys oli n. 30 m.

Tervahautojen c) ja d) E-puolella, n. 20 m f) :stä SW sen sijaan oli A. Arposen mainitsema i) iskoslöytöalue, josta kesällä 1995 poimittiin kvartsikaavin ja neljä pientä iskosta.

Tervahaudasta d) n. 20 m NW oli myös j) palaneiden kivien muodostamia keskittymiä, joita tuli esiin varsinkin polkujen kuluneissa urissa.

Vuonna 2004 Antti Krapu (Oulun yliopisto) inventoi Muonion vesi- ja tunturialueiden yleiskaava-aluetta, johon kuului myös Toras-Siepin alue. Hän ei täysin yhtynyt Oksalan havaintoihin. Oksalan kvartsien löytöpaikka a) vaikutti Krapun mielestä sopivalta kivikautiseksi asuinpaikaksi, mutta hän kiinnitti huomiota, että paikalle oli kulkeutunut leirintäalueelle ajettua soraa ja varmuus saadaan vain, jos löytöjä tehdään häiriöttömästi maaperästä. Mainittakoon, että nyt tehdyssä tarkkuusinventoinnissa paikalta ei löytynyt merkkejä asuinpaikasta. Kvartsien löytöpaikan b) osalta, joka sijaitsee edellisestä noin 100 metriä pohjoiseen huoltorakennuksen vieressä, leirintäalueella, Krapu totesi, että paikka on hyvin asuinpaikaksi sopiva moreenitasanne, mutta piti tätäkin epävarmana.

Oksalan raportoimasta kvartsien löytöalueesta leirintäalueen ja pää- ja vastaanottorakennusten välissä Krapu totesi, ettei siellä varmasti sijaitse asuinpaikkaa, vaan paikalle on tuotu soraa.

Leirintäalueella sijaitsevista painanteista, painanne f) on luonteeltaan epämääräinen ja siihen on kerääntynyt maata ja kiviä ajouralta. Kyseessä on siis painanne 2 vuoden 2025 tarkkuusinventoinnissa.

Oksalan asuinpainanteeseen e) Krapu teki koepiston, jossa havaittiin podsolimaannos ja muutamia luontaisia kvartsinpaloja, viereisessä tuulenskaadossa ei havaittu mitään. Tuulenskaadosta oli Oksalan mukaan löytynyt kvartseja. Krapu toteaa, että asuinpaikkojen varmentaminen vaatisi koekuopituksen ja että aikaisemmin Mu-seovirastoon lähettyjen löytöjen läpikäyminen olisi suotavaa.

Aiempien löytöjen läpikäyminen oli valitettavasti mahdotonta tarkkuusinventoinnin valmisteluissa, sillä Mu-seoviraston kokoelmia ollaan muuttamassa ja

4. Inventoinnin maastotyöt, menetelmät ja tulokset

Inventoinnin maastotyöt tehtiin 10.–12.6.2025 viileässä alkukesän säässä. Esihistoriallisen asutuksen sijaintia ja laajuutta selvitettiin riittävän tiheällä koekuopituksella, koekuoppien välin ollessa yleensä 5–10 metriä. Koekuoppien koko oli noin 0,5x0,5 metriä ja ne kaivettiin lapiolla ja/tai kaivauslastalla. Lapiokaivussa irrotettu maa-aines seulottiin 4 mm seulakoon seulalla. Löydöt otettiin talteen koekuoppakohtaisesti 5 cm kerroksissa. Koekuopat dokumentoitiin valokuvaamalla ja muistiinpanoin. Painanteita tutkittiin avaamalla kahteen painanteeseen, painanteet 1 (mahdollinen asumuspainanne) ja painanne 2 (epämääräinen painanne), 0,5 metriä leveät ja noin 3 metriä pitkä koeojat painanteen keskeltä sen reunaan. Koeojien kaivaminen tehtiin taso-kaivauksena ja esinelöydöille mitattiin tarkat löytöpaikkakoordinaatit takymetrillä. Kaivaustasot dokumentoitiin kuvaamalla. Mittaukset tehtiin takymetrillä ETRS89-TM35FIN-koordinaatistoon ja N2000 korkeusjärjestelmään. Koekuoppien ja -ojien sekä löytöjen paikkatietomittausten lisäksi kartoitettiin tutkimusalueella olevia rakenteita ja mittauksia tehtiin myös tutkimusalueen yleiskarttaa varten. Mittauspisteitä kertyi yhteensä noin 1300. Koekuoppia tehtiin 67 kpl (kuva 5).

Kuva 5. Löydölliset ja löydöttämät koekuopat merkittynä ortokuvaan.
Täydellisemmät tiedot koekuopista, muinaisjäännösalueista ym. löytyvät karttaliitteistä.

4.1. Tarkkuusinventointi mökkikylän kohdalla

Tutkimukset aloitettiin kiinteistön 498-401-25-39 alueelta tutkimusalueen eteläosasta, jossa mökkikylä sijaitsee (kuva 6). Alueella on myös alakohde Tervahauta 3, joka sijaitsee mökkikylän päärakennuksen vieressä, sen eteläpuolella.

Ranta on mökkikylän kohdalla tasainen ja muodostaa pienen niemekkeen. Pohjoisessa on märkä notkelma, jonka pohjoispuolella rinne taas nousee. Kiinteistöraja kulkee notkelman tuntumassa. Mökkien eteläpuolella maaperä rannan tuntumassa muuttuu kosteammaksi ja rinne jyrkkenee.

Kvartsi-iskoksia on aiemmin löytynyt kuluneelta maanpinnalta huoltorakennuksen eteläpuolelta, mutta alueelle on ajettu myös mursketta, joten on epäilty, että iskokset olisivat murskauksessa syntyneitä. Iskentäjäte ja koneellinen murske muistuttava paljon toisiaan. Tasainen ranta kohoaa hieman itään päin, pohjoisessa ja etelässä maaperä muuttuu kosteaksi rannan tuntumassa.

Koekuopitus aloitettiin tekemällä rivi koekuoppia rannan suuntaisesti 1–5 metrin päähän rantatörmästä (kuva 8). Maaperä muuttui maaston hieman madaltuessa niin kosteaksi, että kuopitukseen jätettiin pieni väli ja sitä jatkettiin taas kuivemmalla maaston kohdalla idempänä, tervahaudan eteläpuolella. Koekuopat olivat siihen saakka olleet löydöttömiä, mutta kun kuoppia tehtiin 15–20 metriä rannasta olevan törmän päälle, löytyi kahdesta koekuopista 14,15 ja 17 kvartsi-iskoksia viitteenä esihistoriallisesta toiminnasta alueella (kuvat 10 ja 11). Kuopissa ei ollut havaittavissa kuitenkaan likamaakerroksia. Koekuoppien pohjoispuolella alue on myllättyä, siellä on tervahauta ja vanha kasvimaata, idässä maasto taas laskee ja muuttuu kosteaksi. Koekuoppien ja topografian perusteella vaikuttaa siltä, että törmän päällä olevalla pienellä harjanteella on sijainnut pinta-alaltaan pieni esihistoriallinen asuinpaikka, jolle tehtiin aluerajaus em. seikkojen perusteella.

Koekuopitusta jatkettiin vielä tämän jälkeen laajentamalla sitä pois päin rannasta (kuva 9). Koekuopista ei tullut löytöjä eikä mitään esihistorialliseen asuinpaikkaan viittaavia ilmiöitä. Koekuoppia tehtiin yhteensä 32 kpl. Maaperä todettiin hyvin kiviseksi, muutamassa kuopassa maaperä oli sekoittunut. Muutamissa itäpäässä olevissa kuopissa oli heti turpeen alla selvä nokikerros, joukossa myös hiiltä, mahdollisesti ilmiö johonkin historiallisen ajan toimintaan tai pienialaiseen metsäpaloön (kuva 7).

Tasainen niemeke mökkikylän kohdalla vaikutti etukäteen hyvin potentiaaliselta asuinpaikalta sijaintinsa ja aiempien löytötietojensa pohjalta. Koekuopituksessa ei kuitenkaan löytynyt merkkejä esihistoriallisesta asuinpaikasta. Mahdollisesti aiemmat löydöt ovat murskeen mukana tulleet tai ne on tulkittu väärin. Koekuopituksessa havaittiin, että maaperässä oleva kiviaines on melko rapautunutta ja muistuttaa rakenteeltaan palanutta kiveä, jota aiempien inventointien mukaan alueella on runsaasti (Oksala 1995). Kivistä myös lohkeilee luonnostaan kivilaji-iskoksia muistuttavia kappaleita, joita löytyi koekuopistakin. Kuten edellä on mainittu, esihistoriallisen asutuksen merkkejä löytyi kuitenkin hieman kauempana rannasta olevan törmän päältä.

Koekuopitettua osaa lukuun ottamatta mökkikylän alue on myllättyä. Alueelle on rakennettu tiestö, mökit, huoltorakennus ja asennettu kaivoja, vesijohtoja ja viemäreitä ym. Mökkien keskellä olevalle, ehjältä kanakaalta näyttäneelle alueelle, tehtiin yksi koepisto, jossa todettiin maaperän olevan sekoittunut.

Kuva 6. AKDG7584:1. Kuvan etualalla koekuoppa 1 tasaisella niemekkeellä mökkikylän kohdalla. Kuva lännestä.

Kuva 7. AKDG7584:11. Koekuoppa 10. Kuopassa oli noin 5 cm paksuinen noki ja hiilikerros pinnassa. Pohjalla iso kivi. Kuva lännestä.

Kuva 8.AKDG7584:10. Yleiskuva koekuopan 6 kohdalta kaakkoon.

Kuva 9. AKDG7584:23. Tutkimusaluetta koekuopasta 20 länteen.

Kuva 10. AKDG7584:15. Koekuoppa 14. Kuopasta löytyi kvartsi-iskoksia. Kuopassa on normaali podsolimaannos: turve, huuhtoutumiskerros ja rikastumiskerros. Maaperä on hiekkamoreenia. Likamaakerrosta ei ollut erotettavissa. Kuva etelästä.

Kuva 11. AKDG7584:21. Törmä, jolle tehdystä koekuopista löytyi kvartsi-iskoksia. Kuva idästä.

4.2. Tarkkuusinventointi leirintäalueen kohdalla

Koekuopitusta jatkettiin leirintäalueen rannasta tervahaudan 1 kohdalta. Koekuoppia kaivettiin rivissä rannan suuntaisesti 2–5 metriä rantaviivasta pohjoisessa olevalle tilan rajalle asti (kuva 16). Sen jälkeen tehtiin toinen kuopparivi edellisestä noin 10 metriä itään. Tämän jälkeen siirryttiin tekemään koekuopitusta painanteen 1 alueelle ja samalla avattiin painanteeseen koeoja. Koekuoppia tehtiin painanteen ympäristöön, josta kuoppien kaivamista jatkettiin kohti etelää moreeniharjannetta pitkin. Leirintäalueella on tieuria, maaleikkauksia ja pengerryksiä ja koekuoppia katsottiin järkevämmäksi tehdä vain ehjiin maastonkohtiin, joissa maakerrokset ovat mahdollisesti säilyneet muokkaamattomina. Tässä yhteydessä avattiin koeoja myös painanteeseen 2. Lopuksi tehtiin koekuopitusta vielä maastossa erottuvan matalan törmän päälle noin 35 metriä rannasta.

Suurin osa koekuopista oli löydöttömiä ja niissä oli normaali podsolimaannos, osassa näkyi myös sekoittuneita kerroksia, kuopasta 37 noin 30 cm syvyydestä löytyi lataustolppien sähkökaapeli. Tarkkuusinventoinnin tuloksena havaittiin kuitenkin merkkejä esihistoriallisesta asutuksesta kolmessa kohtaa ja tunnistettiin yksi hiilimiilu tai pieni rännitön tervahauta.

Heti koekuopituksen alussa tehtiin koekuoppa 33 tervahaudan 1 lounaispuolella olevaan pieneen painanteeseen, joka oli havaittu vuoden 2025 inventoinnissa. Painanteessa todettiin olevan paksu noki- ja hiilikkerros ja kyseessä on joko pieni rännitön tervahauta tai kuoppa miilu, jossa on valmistettu hiiltä (kuvat 14 ja 15). Painanteeseen ei tämän jälkeen ollut enää tarvetta tehdä koeojaa.

Seuraavaksi todettiin koekuopassa 34 voimakkaan punainen likamaakerros noin 20–25 cm syvyydessä, josta löytyi 2 kvartsiitti-iskosta ja palaneita luun paloja, kuopasta löytyi myös kvartsi-iskos 5 cm syvyydestä (kuvat 13 ja 14). Luun paloja on 23 kpl ja ne ovat pieniä, suurin painaa vain 0,4 g. Kuoppaa ei kaivettu pohjaan saakka vaan kaivaminen lopetettiin 25 cm syvyyteen. Kuoppa tehtiin maaperältään ehjälle alueelle, kuopan eteläpuolella on rantaan johtava tieura ja pohjoispuolella Aurorahut. Kyseessä on säilyneeltä pinta-alaltaan pieni esihistoriallinen asuinpaikka, ympäröiviltä osin se on myllättyä tervahaudan ja hiilimiilun sekä teiden tekemisen yhteydessä. Tutkimusten loppupuolella tehtiin vielä noin 10 metriä koekuopasta 34 kaakkoon, hiilimiilun viereen, ehjältä näyttävälle maaston kohdalle koekuoppa 58, josta löytyi kvartsi-iskos, joten asuinpaikan jäännöksiä on säilynyt tälläkin alueella. Tornionlaakson museon ohjeen mukaan tervahauta 1, hiilimiilu ja asuinpaikka yhdistettiin samaan muinaisjäännösalueen rajaukseen. Rajauksen sisään kuuluu myös rantaan johtava tieura, sillä on mahdollista, että sen alla on säilynyt myös asuinpaikkakerrosta.

Kuva 12. AKDG7584:37. Tervahaudan 1 eteläpuolella oleva painanne on joko kuoppamiilu tai pieni rännitön tervahauta. Kuva lounaasta.

Kuva 13. AKDG7584:36. Koekuoppa 33 alakohteen Tervahauta 1 eteläpuolella olevassa painanteessa. Ilmeisesti kyseessä on kuoppamiilun jäännös. Kuopassa on vahva noki- ja hiilikerrok. Kyseessä voi olla myös pieni rännitön tervahauta. Kuva idästä.

Kuva 14, AKDG7584:38. Koekuoppa 34. Kuopasta löytyi kvartsi-iskoksia ja palanutta luuta. Kuopassa näkyy myös punaiseksi palanut hiekkakerros. Kuva lännestä.

Kuva 15. AKDG7584:39. Koekuoppa 34 kuvassa keskellä. Kuoppa on ehjällä kankaalla, mutta sen molemmin puolin kulkee tieurat. Taustalla mäen rinteessä on tervahauta 1. Kuva lounaasta.

Kuva 16. AKDG7584:40. Purettujen iglujen paikkoja rannassa ja koekuopitettu rantakaistaa. Kuva kaakosta.

Painanteeseen 1 tehty koeoja ei antanut varmuutta painanteen funktiosta, mutta painanne on kuitenkin esihistoriallisella asuinpaikalla, sillä koeojasta ja koekuopista tehtiin muutamia löytöjä ja havaintoja (kuvat 17–22). Koeojasta poistettiin turve, jonka jälkeen sen pinta puhdistettiin. Näkyvissä oli vain huuhtoutuneen ja rikastumishiekan sekainen maakerros, jota ei dokumentoitu. Sen jälkeen ojaa kaivettiin 5 cm kerroksissa yhteensä kolme kerrosta. Jokaisen kerroksen jälkeen taso kuvattiin. Koeojassa havaittiin normaali podsoli-maannos, likamaata tai mitään rakenteita, kuten tulisijaa ei tullut esiin. Löydöt jäivät vähäisiksi, kerroksesta 1 löytyi 4 kvartsi-iskosta ja kerroksesta 2 löytyi 2 kvartsi-iskosta. Kerros 3 oli löydötön. Painanteen läheisyyteen tehtiin koekuoppia, joista kahdessa oli löytöjä. Kuopasta 44 löytyi yksi kvartsi-iskos, maannos oli normaali podsoli. Kuopasta 46 löytyi 3 kvartsi-iskosta noin 5 cm syvyydestä ja siinä havaittiin myös punaiseksi värjäätynyt hiekkakerros ja kaivaminen lopetettiin alle 10 cm syvyyteen, sillä likamaakerros ja löydöt riittivät jo todistamaan esihistoriallisesta asutuksesta. Muinaisjäännösalueeseen ehdotetaan muutosta, jossa sitä laajennetaan pohjoiseen kohti tietä, sisältämään löydöllisen koekuopan 44.

Kuva 19. AKDG7584:74. Koeoja painanteessa 1 tasossa 1. Kuva lännestä.

Kuva 18. AKDG7584:75. Koeoja painanteessa 1 tasossa 2. Kuva lännestä.

Kuva 17. AKDG7584:76. Koeoja painanteessa 1 tasossa 3. Kuva lännestä.

Kuva 20.AKDG7584:78. Painanteen 1 koeojan kaivaus ja koekuopitus käynnissä. Kuva idästä.

Kuva 21. AKDG7584:77. Painanne 1 kokonaisuudessaan erottuu heikosti kuvassa. Painanteen keskustasta itään, sen laitaan, on avattu koeoja. Kuva lännestä.

Kuva 22. AKDG7584:52. Koekuoppa 46. Kuopassa havaittiin punainen likamaakerros ja löytöinä kvartsi-iskos. Kuo-paa ei kaivettu kuin 10 cm syvyyteen. Kuva pohjoisesta.

Painanne 1 sijaitsee melko lähellä tietä, moreeniharjanteen päällä. Koekuopitusta tehtiin harjannetta myöten rantapenkereessä oleville tervahautoille asti, mutta kuopat olivat löydöttömiä. Samalla avattiin koeoja **painanteeseen 2**, sen keskiosasta länteen (kuvat 23–25). Koeojan pituus oli noin 2 metriä. Painanteeseen oli kasattu kiviä, todennäköisesti tiepohjien tasaamisesta tms. sellaisesta tulleita. Painanteessa olleet kivet poistettiin ja sen jälkeen poistettiin koeojasta turve. Koeoja kaivettiin kerroksissa huomioiden mahdolliset rakenteet, löydöt ja likamaa-alueet, mutta mitään sellaisia ei tullut esiin. Painanteessa on matala valli ympärillä, valli hahmottuu hieman suorakaiteen muotoisena, kooltaan noin 2,5x4 metriä. Vallin kohdalla koeojan länsipäässä havaittiin kaksoismaannos. Koeojassa näkyi normaali podsolimaannos, jossa myös huuhtoutumiskerros, mutta vallin kohdalla uutta huuhtoutumiskerrosta ei ollut muodostunut. Painanteen keskellä on kuoppa, jossa on isohkoja kiviä, siitä löytyi myös muoviroskaa, joka oli silppuuntunut pieneksi. Keskiosa vaikutti sekoittuneelta. Koeojasta dokumentoitiin kuvaamalla pohjoinen poikkileikkaus ja taso, johon kaivaminen päättyi. Muulta osin koeojasta tuli esiin pohjamaa, mutta kuopan keskustassa olevien isojen kivien poistaminen olisi vaatinut jo laajemman alueen aukaisemista ja sitä ei tarkkuusinventoinnin aikataulu mahdollistanut. Tutkimuksen perusteella voidaan kuitenkin todeta, että painanne ei ole esihistoriallinen, vaan liittyy myöhempään toimintaan alueella. Mahdollisesti leirintäalueen aikaisiin vaiheisiin tai tervanpoltoon, mitä on tehty vielä 1900-luvulla päätellen tervahautojen säilyneistä puurakenteista. Hieman suorakulmainen muoto voisi viitata myös tervanpolttajien majan pohjaan. Painannetta ei tässä vaiheessa luokiteltu kiinteäksi muinaisjäännöksi, koska sen ajoitus ja käyttötarkoitus ovat vielä epäselviä. Mikäli painannetta tutkitaan vielä jatkossa, on suositeltavaa avata koko painanteen alue kerralla.

Kuva 23. AKDG7584:79. Painanteeseen 2 on kasattu kiviä. Kuva lännestä.

Kuva 24. AKDG7584:80. Painanteen 2 pohjoisreunan leikkaus. Painanne oli löydötön ja maannos on osittain nor-maali podsoli. Likamaa-alueita ei näkynyt. Vallin kohdalla oikeassa reunassa on kaksoismaannos. Keskellä on kuoppa, johon on kasattu isohkoja kiviä. Kuopassa oli myös muoviroskaa. Kuva etelästä.

Kuva 25. AKDG7584:81. Painanne 2 pohjamaahan kaivettuna. Kuva idästä.

Tarkkuusinventoinnin loppuvaiheessa tehtiin koekuopparivi noin 35 metriä rannasta olevan matalan törmän päälle. Havaittiin, että törmän päällä, muuten melko kivisen hiekkamoreenisen maa-aineksen ympäröimänä on alue, jolla maaperä on hienoa hiekkaa. Koekuopista 61 ja 62, jotka tehtiin 1–2 metriä törmän päälle, sen reunasta pari metriä, löytyi kvartsi-iskoksia (kuva 26). Kuoppia tehtiin myös niiden ympäristöön, mutta ne olivat löydöttömiä. Kvartsi-iskokset olivat kuitenkin varmasti tunnistettavia ja paikalla on esihistoriallinen asuinpaikka. Muutamissa hiekka-alueen koekuopissa oli hyvin punertava rikastumiskerros, joka kuitenkin vaikutti luonnolliselta eikä likamaalta tai palaneelta hiekalta. Alueelle tehtiin muinaisjäännösalueen rajausta, joka perustuu löydöllisiin koekuoppiin, havaittuun hiekkamaahan ja alue rajautuu lännessä törmän yläreunaan.

Kuva 26. AKDG7584:68. Koekuoppa 62. Maaperä hiekkaa, kuopasta löytyi kvartsi-iskoksia. Kuopan yläosassa erottuu hyvin punertava rikastumiskerros. Kuva lännestä.

5. Yhteenveto

Muonion Toras-Siepin leirintäalueen muinaisjäännöskohteessa suoritettiin arkeologinen tarkkuusinventointi kesäkuussa 2025. Alue sijaitsee Toras-Sieppi-järven itärannalla, noin 10 kilometriä Muonion keskustasta itään. Inventoinnin tavoitteena oli selvittää alueen esihistoriallisten jäännösten sijaintia ja laajuutta ja tulosten avulla voidaan arvioida alueen kaavoituksen ja rakentamisen vaikutuksia muinaisjäännöksiin. Kenttätyöt toteutettiin koekuopituksella, koeojilla ja rakenteiden kartoituksella, ja mittaukset tehtiin takymetrillä.

Tutkimuksessa tehtiin yhteensä 67 koekuoppaa ja kaksi koeojaa. Koekuopista löydettiin kvartsi- ja kvartsiitti-iskoksia sekä palaneita luunkappaleita, jotka viittaavat esihistorialliseen toimintaan alueella. Mökkikylän tuntumasta löytyi yksi, pinta-alaltaan melko pieni, esihistoriallinen asuinpaikka ja mökkikylän pohjoispuolelta, leirintäalueelta, havaittiin esihistoriallisen asutuksen merkkejä kolmella alueella, yksi niistä oli jo ennestään merkitty muinaisjäännösalueeksi. Koekuopista löydettiin lähinnä kvartsi- tai kvartsiitti-iskoksia, yhdestä koekuopasta löytyi myös palanutta luuta. Lisäksi koekuopissa havaittiin punaisia likamaa-alueita.

Alueella tunnetaan ennestään kolme tervahautaa ja inventoinnin yhteydessä löytyi myös kuoppamiilun tai pienen tervahaudan jäännös. Lisäksi tutkittiin painanteita, jotka aiemmin oli tulkittu mahdollisiksi pyyntikuopiksi tai asumuspainanteiksi, mutta joiden käyttötarkoitus jäi tarkkuusinventoinninkin jälkeen epäselväksi.

Inventoinnin tuloksena ehdotettiin uusia muinaisjäännösalueerajauksia löytyneille kohteille tai rajausten muutoksia, jotta ne voidaan huomioida kaavoituksessa. Tutkimus osoitti, että alueella on säilynyt jäännöksiä esihistoriallisista asuinpaikoista, mutta moderni maankäyttö, kuten mökkien rakentaminen ja infrastruktuuri-työt, ovat paikoin muokanneet maaperän. Inventointi vahvisti alueen arkeologista merkitystä ja tarjoaa arvokasta tietoa ranta-asemakaavan suunnittelua varten.

Kuvaluettelo

Kuvaaja Vesa Laulumaa

AKDG7584:1. Kuvan etualalla koekuoppa 1 tasaisella niemekkeellä mökkikylän kohdalla. Kuva lännestä.

AKDG7584:2. Koekuoppa 2. Kuva etelästä.

AKDG7584:3. Koekuoppa 3. Kuva lounaasta.

AKDG7584:4. Yleiskuva koekuopan 3 kohdalta etelään.

AKDG7584:5. Koekuoppa 4. Kuva pohjoisesta.

AKDG7584:6. Koekuoppa 6. Kuva pohjoisesta.

AKDG7584:7. Koekuoppa 7. Turpeen alta tuli tiukka kiveys. Kuva etelästä.

AKDG7584:8. Koekuoppa 8. Kuva lännestä.

AKDG7584:9. Koekuoppa 9. Maa kuopassa oli vielä jäässä. Kuoppaa ei kaivettu syvemmälle. Kuva pohjoisesta.

AKDG7584:10. Yleiskuva koekuopan 6 kohdalta kaakkoon.

AKDG7584:11. Koekuoppa 10. Kuopassa oli noin 5 cm paksuinen noki ja hiilikerros pinnassa. Pohjalla iso kivi. Kuva lännestä.

AKDG7584:12. Koekuoppa 11. Kuva pohjoisesta.

AKDG7584:13. Koekuoppa 12. Maaperä oli erittäin märkää. Kuva pohjoisesta.

AKDG7584:14. Koekuoppa 13. Kuva idästä.

AKDG7584:15. Koekuoppa 14. Kuopasta löytyi kvartsi-iskoksia. Kuopassa on normaali podsolimaannos: turve, huuhtoutumiskerros ja rikastumiskerros. Maaperä on hiekkamoreenia. Likamaakerrosta ei ollut erottavissa. Kuva etelästä.

AKDG7584:16. Koekuoppa 15. Kuopasta löytyi kvartsi-iskos. Kuopassa on normaali podsolimaannos. Ei likamaakerroksia. Kuva etelästä.

AKDG7584:17. Koekuoppa 16. Kuva lounaasta.

AKDG7584:18. Koekuoppa 17. Kuva lounaasta. Kuopasta löytyi kvartsi-iskos.

AKDG7584:19. Koekuoppa 18. Kuva lännestä.

AKDG7584:20. Koekuoppa 19. Kuva lännestä.

AKDG7584:21. Törmä, jolle tehdyistä koekuopista löytyi kvartsi-iskoksia. Kuva idästä.

AKDG7584:22. Koekuoppa 20. Maaperä oli hieman sekoittunutta. Kuva idästä.

AKDG7584:23. Tutkimusaluetta koekuopasta 20 länteen.

AKDG7584:24. Koekuoppa 21. Kuva etelästä. Kuopan pinnassa oli noki- ja hiilikerros.

- AKDG7584:25. Koekuoppa 22. Pinnassa oli paksu, noensekainen, turvekerros, jonka alle tiivis kivikko. Kuva etelästä.
- AKDG7584:26. Koekuoppa 23. Kuva pohjoisesta.
- AKDG7584:27. Koekuoppa 24. Kuva idästä.
- AKDG7584:28. Koekuoppa 25. Kuva etelästä. maaperä kuopassa oli sekoittunutta.
- AKDG7584:29. Koekuoppa 26. Kuva kaakosta.
- AKDG7584:30. Koekuoppa 27. Kuva kaakosta.
- AKDG7584:31. Koekuoppa 28. Kuva lounaasta.
- AKDG7584:32. Tutkimusaluetta koekuopasta 28 kaakkoon.
- AKDG7584:33. Koekuoppa 29. Kuopan pinnassa oli hiiltä ja nokea. Kuva lounaasta.
- AKDG7584:34. Koekuoppa 30. Kuva etelästä.
- AKDG7584:35. Koekuoppa 31. Kuva etelästä.
- AKDG7584:36. Koekuoppa 33 alakohteen Tervahauta 1 eteläpuolella olevassa painanteessa. Ilmeisesti kyseessä on kuoppamiilun jäännös. Kuopassa on vahva noki- ja hiilikerros. Kyseessä voi olla myös pieni rännitön tervahauta. Kuva idästä.
- AKDG7584:37. Tervahaudan 1 eteläpuolella oleva painanne on joko kuoppamiilu tai pieni rännitön tervahauta. Kuva lounaasta.
- AKDG7584:38. Koekuoppa 34. Kuopasta löytyi kvartsi-iskoksia ja palanutta luuta. Kuopassa näkyy myös punaiseksi palanut hiekkakerros. Kuva lännestä.
- AKDG7584:39. Koekuoppa 34 kuvassa keskellä. Kuoppa on ehjällä kankaalla, mutta sen molemmiin puolin kulkee tieurat. Taustalla mäen rinteessä on tervahauta 1. Kuva lounaasta.
- AKDG7584:40. Purettujen iglujen paikkoja rannassa ja koekuopitettua rantakaistaa. Kuva kaakosta.
- AKDG7584:41. Koekuoppa 35. Kuva idästä.
- AKDG7584:42. Koekuoppa 36. Kuva idästä.
- AKDG7584:43. Koekuoppa 37. Yläkerros hieman sekoittunut. Kuva pohjoisesta.
- AKDG7584:44. Koekuoppa 38. Kuva kaakosta.
- AKDG7584:45. Koekuoppa 39. Kuva kaakosta. Kosteata lähes savimaista hiesua.
- AKDG7584:46. Koekuoppa 40. Kuva pohjoisesta. Pohjalla märkä hiesu.
- AKDG7584:47. Koekuoppa 41. Kuva luoteesta.
- AKDG7584:48. Koekuoppa 42. Kuva kaakosta.
- AKDG7584:49. Koekuoppa 43. Kuva kaakosta. Normaali maannos
- AKDG7584:50. Koekuoppa 44. Kuopasta löytyi kvartsi-iskos. Kuopassa normaali podsolimaannos. Kuva pohjoisesta.
- AKDG7584:51. Koekuoppa 45. Kuva pohjoisesta. Normaali maannos.

AKDG7584:52. Koekuoppa 46. Kuopassa havaittiin punainen likamaakerros ja löytöinä kvartsi-iskos. Kuoppaa ei kaivettu kuin 10 cm syvyyteen. Kuva pohjoisesta.

AKDG7584:53. Koekuoppa 47. Kuopasta ei tullut löytöjä, mutta sen takana olevasta, jo maatuneesta, tuulenskaadon juurakosta, oli vuonna 1995 tullut esiin löytöjä. Kuva pohjoisesta.

AKDG7584:54. Koekuoppa 48. Kuva pohjoisesta.

AKDG7584:55. Koekuoppa 49. Kuva lännestä.

AKDG7584:56. Koekuoppa 50. Kuva lännestä.

AKDG7584:57. Koekuoppa 51. Kuva idästä.

AKDG7584:58. Koekuoppa 52. Kuva pohjoisesta.

AKDG7584:59. Koekuoppa 53. Kuopassa tuli noin 15 cm syvyydessä esiin pohjamaana tiukka savinen hiesu. Kuva idästä.

AKDG7584:60. Koekuoppa 54. Kuva idästä.

AKDG7584:61. Koekuoppa 55. Kuva etelästä.

AKDG7584:62. Koekuoppa 56. Kuva idästä.

AKDG7584:63. Koekuoppa 57. Noin 30 cm syvyydestä löytyi sähkökaapeli, kuvassa jo peitetty. Kuva

AKDG7584:64. Koekuoppa 58. Kuopasta löytyi yksi kvartsi-iskos, kuoppa on noin 10 metriä itään kuopasta 34, josta löytyi palanutta luuta ja kvartsi-iskos. Kuva

AKDG7584:65. Koekuoppa 59. Kuva idästä.

AKDG7584:66. Koekuoppa 60. Maaperä on hiekkaa. Kuva lännestä.

AKDG7584:67. Koekuoppa 61. Maaperä hiekkaa, kuopasta löytyi kvartsi-iskoksia. Kuva idästä.

AKDG7584:68. Koekuoppa 62. Maaperä hiekkaa, kuopasta löytyi kvartsi-iskoksia. Kuva lännestä.

AKDG7584:69. Koekuoppa 63. Maaperä hiekkaa. Kuva etelästä.

AKDG7584:70. Koekuoppa 64. Kuva lännestä.

AKDG7584:71. Koekuoppa 65. Kuva pohjoisesta.

AKDG7584:72. Koekuoppa 66. Kuva lännestä.

AKDG7584:73. Koekuoppa 67. Kuva pohjoisesta.

AKDG7584:74. Koeoja painanteessa 1 tasossa 1. Kuva lännestä.

AKDG7584:75. Koeoja painanteessa 1 tasossa 2. Kuva lännestä.

AKDG7584:76. Koeoja painanteessa 1 tasossa 3. Kuva lännestä.

AKDG7584:77. Painanne 1 kokonaisuudessaan erottuu heikosti kuvassa. Painanteen keskustasta itään, sen laitaan, on avattu koeoja. Kuva lännestä.

AKDG7584:78. Painanteen 1 koeojan kaivaus ja koekuopitus käynnissä. Kuva idästä.

AKDG7584:79. Painanteeseen 2 on kasattu kiviä. Kuva lännestä.

AKDG7584:80. Painanteen 2 pohjoisreunan leikkaus. Painanne oli löydötön ja maannos on osittain normaali podsoli. Likamaa-alueita ei näkynyt. Vallin kohdalla oikeassa reunassa on kaksoismaannos. Keskellä on kuoppa, johon on kasattu isohkoja kiviä. Kuopassa oli myös muovirooskaa. Kuva etelästä.

AKDG7584:81. Painanne 2 pohjamaahan kaivettuna. Kuva idästä.

AKDG7584:82. Entisen leirintäalueen maaperä on hyvin kulunut ja siellä on useita tieuria. Kuva pohjoisesta.

AKDG7584:83. Rannan tuntumasta löytyi merkkejä esihistoriallisesta asutuksesta kuvan keskellä olevalta alueelta. Kuva pohjoisesta.

AKDG7584:84. Apulaistutkija Aleks Stenberg tekemässä mittauksia.

AKDG7584:85. Tarkkuusinventointialue sijaitsee Toras-Siepin mökkikylän alueella ja tuntumassa. Kuvauskopterin kuva on vuodelta 2024, jolloin vanhat valkoiset iglut olivat vielä pystyssä, sittemmin ne on purettu. Kuvauskopterin kuva etelästä.

AKDG7584:86. Rantaa mökkikylän kohdalla ennen pohjoispuolella olevaa uomaa. Rakennusten kohtaa on pengerretty ja kuvan ulkopuolella vasemmalla on kaivoja. Kuva pohjoisesta.

AKDG7584:87. Yksi alueen tervahautoista (alakohde tervahauta 2). Kuva lännestä.

Lähteet

Painetut lähteet

Anttila, Olavi ja Anttila, Pentti 2021: *Muonion asutus 1600-luvun alusta 1930-luvun lopulle: talot ja ihmiset*. Osat 1 ja 2.

Johansson, Peter 2005: Jääjärvet. Teoksessa *Pohjois-Suomen maaperä*. Toim. Peter Johansson ja Raimo Kuusjansuu. Geologian tutkimuskeskus.

Arkistolähteet

Arponen, Aki 1989: Muonio, Toras-Sieppi Leirintäalue. Esihistoriallisen kohteen tarkastus. Museovirasto, esihistorian toimisto. Museoviraston arkisto.

Häkälä, Pirkka 2011: Olos-Särkijärvi-Torassieppi ja Jerisjärvi-Äkäsjärvi osayleiskaava-alueiden arkeologinen inventointi 18.7. – 29.7.2011. Museovirasto, arkeologian osasto. Museoviraston arkisto.

Krapu, Antti 2004: Muonio Veturi. Tutkimuskertomus yleiskaava-alueen arkeologisesta inventoinnista. Oulun yliopisto, yleinen arkeologia. Museoviraston arkisto.

Oksala, Hilka 1996: Muonio. Arkeologinen inventointi 18.4.1995–17.2.1996. Oulun yliopisto, yleinen arkeologia. Museoviraston arkisto.

Internet-lähteet

Kansallisarkiston verkkopalvelut, www.arkisto.fi

Kotimaisten kielten keskus (Kotus), nimiarkisto. [Nimiarkisto](http://nimiarkisto.fi)

Maanmittauslaitos. Avoimien aineistojen tiedostopalvelu. [Avoimien aineistojen tiedostopalvelu \(maanmittauslaitos.fi\)](http://avoimien.aineistojen.tiedostopalvelu(maanmittauslaitos.fi))

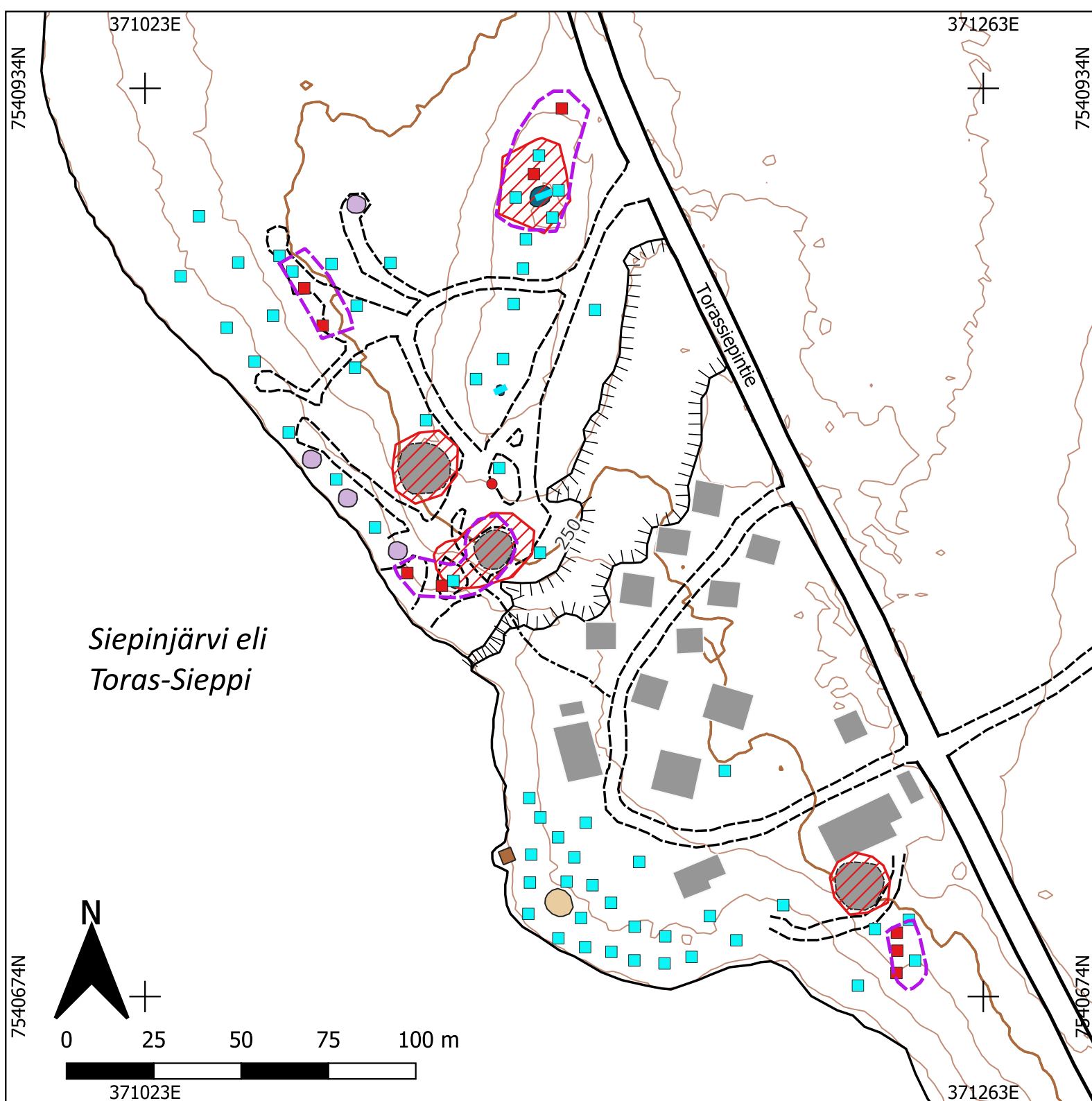
Liite 1. Löytöluettelo

KM-nro	Koekuoppa	Esineen nimi	Luku- määrä	Paino g	X(P/N)	Y(I/E)	Ker- ros	Syvyys cm
KM49588:1	Koekuoppa 14	kvartsi-iskos	3	10,0000	7540687.2	371238.4		5
KM49588:2	Koekuoppa 15	kvartsi-iskos	1	2,2000	7540692.2	371238.3		10
KM49588:3	Koekuoppa 17	kvartsi-iskos	1	1,8000	7540680.7	371238.2		10
KM49588:4	Koekuoppa 34	kvartsi-iskos	1	2,0000	7540795.3	371098.1		5
KM49588:5	Koekuoppa 34	palanut luu	3	0,2000	7540795.3	371098.1		20
KM49588:6	Koekuoppa 34	kvartsiitti-is- kos	2	5,0000	7540795.3	371098.1		25
KM49588:7	Koekuoppa 34	palanut luu	23	2,0000	7540795.3	371098.1		25
KM49588:8	Koekuoppa 44	kvartsi-iskos	1	35,0000	7540928.2	371142.3		15
KM49588:9	Koekuoppa 46	kvartsi-iskos	3	4,1000	7540909.3	371134.4		5
KM49588:10	Koekuoppa 58	kvartsi-iskos	1	1,1000	7540791.6	371107.9		5
KM49588:11	Koekuoppa 61	kvartsi-iskos	1	13,2000	7540866.1	371073.9		5
KM49588:12	Koekuoppa 62	kvartsi-iskos	2	3,1000	7540876.7	371068.6		10
KM49588:13	Koekuoppa 62	kvartsi-iskos	1	0,9000	7540876.7	371068.6		15
KM49588:14	Koeoja 1	kvartsi-iskos	1	4,7000	7540903.01	371139.37	1	
KM49588:15	Koeoja 1	kvartsi-iskos	3	2,0000	7540903.02	371135.79	1	
KM49588:16	Koeoja 1	kvartsi-iskos	1	7,1000	7540903.74	371138.12	2	
KM49588:17	Koeoja 1	kvartsi-iskos	1	0,3000	7540903.98	371138.37	2	

Liite 2. Koekuoppaluettelo

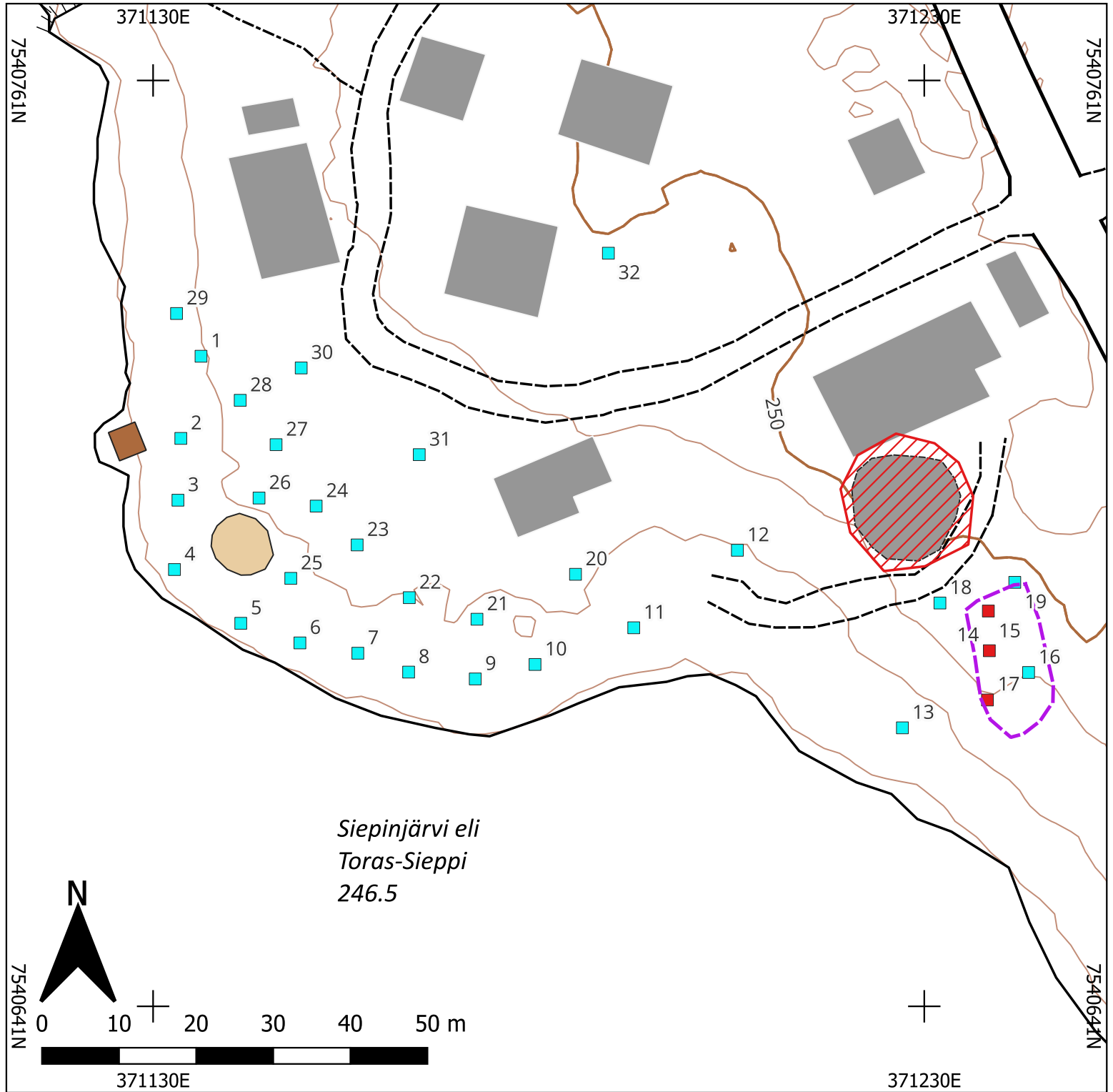
Nro	P	I	Pinta	Pohja
kk1	7540725.3	371136.2	248.1	247.7
kk2	7540714.9	371133.7	247.7	247.4
kk3	7540706.8	371133.3	247.6	247.3
kk4	7540697.6	371132.8	247.4	247.2
kk5	7540690.6	371141.1	247.4	247.1
kk6	7540688.2	371148.9	247.5	247.1
kk7	7540686.8	371156.5	247.5	247.3
kk8	7540684.4	371163	247.4	247.2
kk9	7540683.5	371171.8	247.6	247.4
kk10	7540685.5	371179.6	247.8	247.5
kk11	7540690.1	371192.1	247.6	247.3
kk12	7540700.1	371205.7	247.8	247.6
kk13	7540677.1	371227.1	247.7	247.3
kk14	7540687.2	371238.4	249.2	248.9
kk15	7540692.2	371238.3	249.4	249.1
kk16	7540684.3	371243.5	248.9	248.7
kk17	7540680.7	371238.2	249.5	248.9
kk18	7540693.3	371231.9	249.4	249.2
kk19	7540695.9	371241.6	249.6	249.4
kk20	7540696.9	371184.7	248.2	247.9
kk21	7540691.5	371172.1	247.8	247.6
kk22	7540694.1	371163.3	247.9	247.7
kk23	7540700.8	371156.4	248.3	247.9
kk24	7540705.8	371151.2	248.3	247.9
kk25	7540696.5	371147.8	247.7	247.4
kk26	7540706.8	371143.7	248.1	247.8
kk27	7540713.8	371145.9	248.4	248.1
kk28	7540719.6	371141.3	248.2	248.1
kk29	7540730.9	371133.2	247.8	247.5
kk30	7540723.7	371149.2	248.5	248.3
kk31	7540712.5	371164.5	248.6	248.3
kk32	7540738.5	371188.9	249.9	249.7
kk33	7540793.1	371111.3	248.1	247.9
kk34	7540795.3	371098.1	247.9	247.6
kk35	7540808.3	371088.9	247.5	247.3
kk36	7540822	371077.7	247.5	247.2
kk37	7540835.4	371063.9	247.3	246.9
kk38	7540855.7	371054.5	247.6	247.3
kk39	7540865.5	371046.4	247.7	247.3
kk40	7540880.4	371033.4	247.7	247.5
kk41	7540897.2	371038.5	248.5	248.2
kk42	7540883.9	371049.6	248.6	248.3
kk43	7540868.9	371059.6	248.6	248.4
kk44	7540928.2	371142.3	251.9	251.7
kk45	7540914.7	371135.7	252.7	252.4
kk46	7540909.3	371134.4	252.9	252.7
kk47	7540904.7	371141.5	252.9	252.6

kk48	7540896.9	371139.7	253.2	252.9
kk49	7540902.7	371129.1	252.7	252.4
kk50	7540890.8	371132.1	252.7	252.4
kk51	7540882.5	371131.3	252.4	252.1
kk52	7540872.1	371128.6	252.3	252.1
kk53	7540870.6	371151.9	251.7	251.6
kk54	7540856.6	371125.5	252.5	252.2
kk55	7540850.7	371117.8	252.3	252
kk56	7540825.3	371124.4	251.6	251.4
kk57	7540801.1	371136.1	250.1	249.9
kk58	7540791.6	371107.9	248.1	247.7
kk59	7540838.9	371103.5	250.9	250.7
kk60	7540854.1	371083.1	249.8	249.5
kk61	7540866.1	371073.9	249.8	249.6
kk62	7540876.7	371068.6	249.7	249.4
kk63	7540881.5	371065.2	249.7	249.4
kk64	7540886.1	371061.5	249.7	249.4
kk65	7540883.7	371076.4	250.1	249.8
kk66	7540871.8	371083.6	250.2	250
kk67	7540883.9	371093.3	250.7	250.5

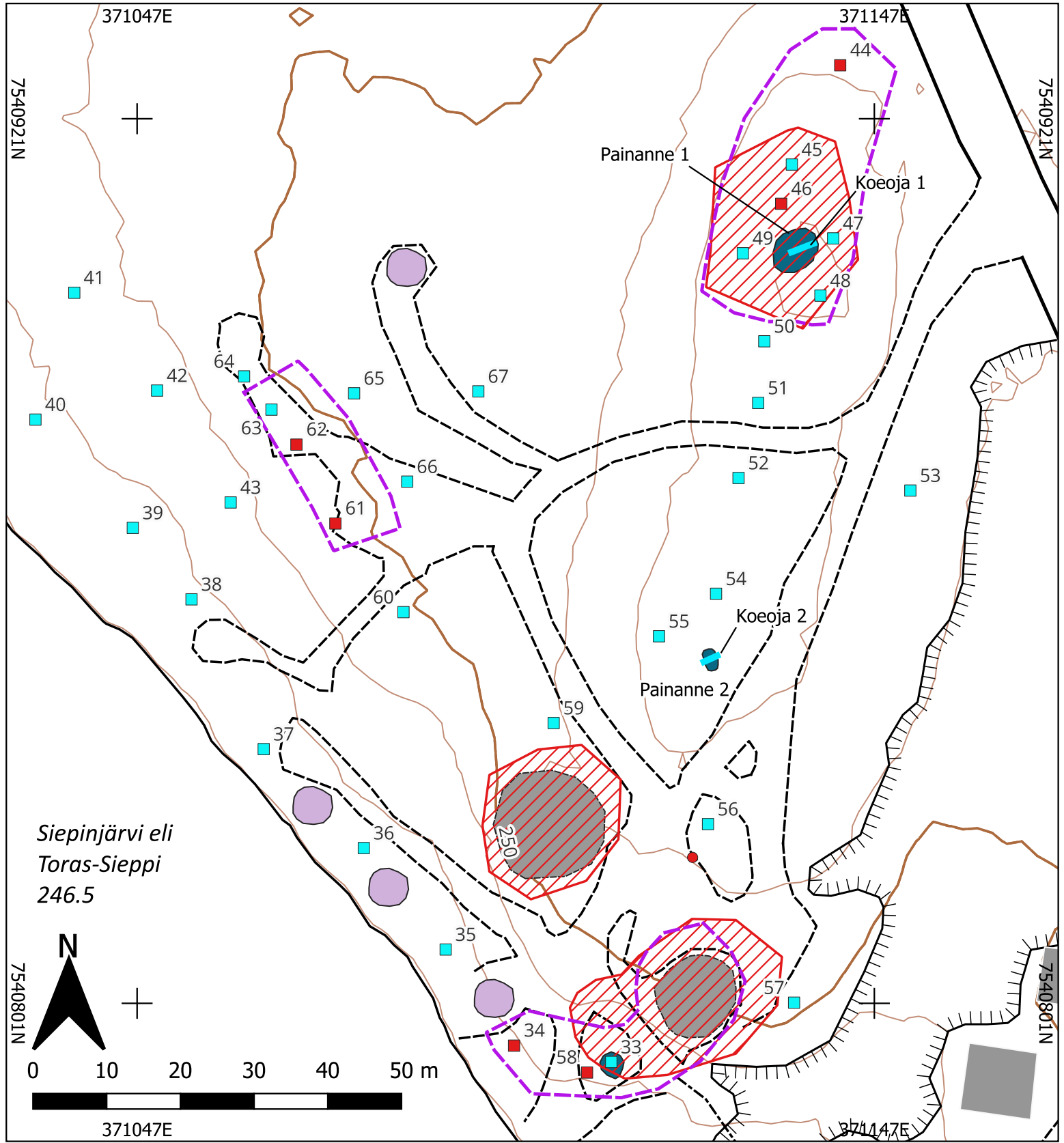
MUONIO Toras-Sieppi leirintäalue (1000006455) Vesa Laulumaa 2025	Yleiskartta mk 1:1500	
mitt. A. Stenberg digit. A. Stenberg	Koord.: ETRS-TM35FIN Korkeus: N2000	Kartta 1
MUSEOVIRASTO ARKEOLOGiset KENTTÄPALVELUT		

- Koekuoppa
- Löydöllinen koekuoppa
- Koeoja
- Tervahauta
- Muinaisjäännöspiste
- Muinaisjäännösalue
- Uusi muinaisjäännösaluerajaus
- Laavu
- Telttakota
- Painanne
- AuroraHut
- Rakennus

MUONIO Toras-Sieppi leirintäalue (100006455)		Karttaote Alueen eteläosa	
Vesa Laulumaa 2025		mk 1:700	
mitt. A. Stenberg digit. A. Stenberg		Koord.: ETRS-TM35FIN Korkeus: N2000	Kartta 2
MUSEOVIRASTO ARKEOLOGISET KENTTÄPALVELUT			

- Koekuoppa
- Löydöllinen koekuoppa
- Muinaisjäännösalue
- Uusi muinaisjäännösalue
- Tervahauta
- Laavu
- Telttakota
- Rakennus

MUONIO Toras-Sieppi leirintäalue (100006455)		Karttaote Alueen pohjoisosa		Koekuoppa Löydöllinen koekuoppa Koeoja Muinaisjäännöspiste Muinaisjäännösalue Uusi muinaisjäännösaluearajaus Tervahauta Painanne AuroraHut Rakennus
Vesa Laulumaa 2025		mk 1:700		
mitt. A. Stenberg digit. A. Stenberg		Koord.: ETRS-TM35FIN Korkeus: N2000	Kartta 3	
MUSEOVIRASTO ARKEOLOGiset KENTTÄPALVELUT				